

Dialog med äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen och referensgrupp samt representanter för Göteborgs stads råd för nationella minoriteten sverigefinnar

Anteckningar möte den 7 januari 2025, via Teams, kl 13:09 - 14:47

Deltagare:

Anna-Liisa Parkkinen, Göteborgs stads råd för den sverigefinska minoriteten, representant äldreomsorg

Pirjo Hanski, Göteborgs stads råd för den sverigefinska minoriteten, representant äldreomsorg

Marina Nénye, Planeringsledare vid stadsledningskontoret och koordinatör för Göteborgs stads råd för den sverigefinska minoriteten

Robert Hjerdt, Enhetschef vid enheten för kontrakt och uppföljning, äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. Informerar och följer upp privata utförare.

Petra Palkio, Utvecklingsledare nationella minoriteter och finskt förvaltningsområde, äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen

Bakgrund för ärendet och sammanhangsmarkering för dialogen med äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen och referensgrupp samt representanter för det rättighetsbaserade rådet för nationella minoriteten sverigefinnar

Förvaltningen har fått i uppdrag att se över hur tillgodose behovet av fler vård- och omsorgsplatser med finskspråkig inriktning, då behovet är större än vad verksamhet i nuläget kan tillgodose. Göteborgs stads råd för den sverigefinska minoriteten och äldre samt vård- och omsorgsnämnden efterfrågar fler finskspråkiga platser inom vård- och omsorgsboende. Personer i kö har sedan de finskspråkiga enheterna skapades varit mellan ca. 9–15 personer. Verksamhet har svarat att man inte kan tillgodose behovet av att skapa fler platser. Därav uppdraget att undersöka om privata utförare kan verkställa fler platser.

1100 platser, 900 platser i drift

700 platser

200 platser tomma

Inte kravställt finsk inriktning inom befintliga ramavtal. Nämnden kan tillföra genom ramavtal.

Arbetsgång och utvecklingsprocess

Förvaltningen har informerat om och ställt frågan om möjlighet finns att skapa fler finskspråkiga platser till sina privata leverantörer. Detta genom nyhetsbrev till privata utförare samt kallat till ett informationsmöte med god uppslutning. Förvaltningen har på mötet beskrivit sverigefinnars förstärkta rättigheter inom förvaltningsområdet för finska, vad som menas med och hur de kommunala finskspråkiga enheterna bedriver sin verksamhet, vikten av kulturkongruenta tjänster och rekrytering av finskspråkig personal samt presenterat Göteborgs stads statistik om invånare med

finskt påbrå. Förutsättningar och behov ur verksamhets perspektiv beskrevs för att ge en så heltäckande bild som möjligt om behovet av och förutsättningarna för finskspråkiga vård- och omsorgsplatser.

Efter mötet återkom två leverantörer med visat intresse. Dessa svarade sedan skriftligt på frågor om deras plan för finskspråkig verksamhet. Förvaltningen använde underlag från Göteborgs stads råd för den sverigefinska minoritetens arbetsgrupp i framtagandet av de skriftliga frågorna till leverantörerna. Underlaget skickades också med som en bilaga. Två utförare ville presentera ett förslag till förvaltningen. Förslagen anonymiserades och översattes till finska. Förvaltningen genomförde dialog med respektive ledning av vård- och omsorgsboenden. Efter detta drog sig en leverantör ur. Ett alternativ presenterades för sverigefinsk referensgrupp.

Göteborgs stads råd för den sverigefinska minoriteten valde representanter till referensgrupp. Representanterna tog del av anonymiserat underlag för att kommentera innehåll. Förvaltningen erbjöd och genomförde dialog om uppdraget och av privat leverantör föreslagen plan med referensgruppen 2025-01-07.

Erfarenheter, frågor och medskick genom dialog med sverigefinsk referensgrupp 2025-01-07

1.Vilka krav gäller? Hur försäkrar man sig om och följer upp kulturkongruenta tjänster för sverigefinnar?

- Förvaltningen har inte ställt kraven i upphandling, så vi kan inte prata om krav i sammanhanget.
- Man måste leva upp till skyldigheter och behov.
- Finsk inriktning ska kunna väljas och servicen motsvara den beskrivna kommunala finskspråkiga verksamheten.
- Detta alternativ är en slags sidodörr för att erbjuda finskspråkiga tjänster.

2.Vad är nästa steg?

- Förvaltningen behöver återkomma till nämnden om förslagen.
- Nämnden fattar sedan beslut med hjälp av förvaltningens underlag.

3.Vilket område omfattar förslaget? Hur många befintliga platser och med hur många kan man utöka? Hur ser boendekön ut för de kommunala finskspråkiga enheterna?

- Minoriteten poängterar att de egentligen tycker att det är kommunens ansvar att tillhandahålla finskspråkiga vård- och omsorgsplatser.
- Enhetschef håller med om detta och upprepar att det är kommunens ansvar samt ger exempel på hur man kan tillgodose vissa ansvar genom att upphandla.

-Utvecklingsledare svarar på frågor om boendekön. Nivåerna har legat relativt konstant runt 9–15 personer i kö sedan de kommunala finskspråkiga enheterna etablerades. Stundtals har antalet personer i kö varit högre. Antalet sverigefinska äldre vid till exempel finskspråkiga mötesplatsaktiviteter ökar. Alla äldre som besöker den verksamheten kommer inte att behöva plats vid vård- och omsorgsboende men det är tydligt att fler efterfrågar finskspråkig service.

-Enhetschef fyller i med att det är troligt att det finns ett mörkertal. Alla ger inte sina behov till känna.

-Enhetschef presenterar förslag av privat leverantör (se bilaga).

4. Svårt att veta vad de som skriver förslaget tänker är finskt. Minoriteten kommenterar och frågar om det som presenteras är ett antagande om att förslagets boende kan tillhandahålla personal som kan finska?

-Enhetschef svarar att förvaltningen uppmärksammat alla ramavtalsleverantörer att finska är en (efterfrågad) kompetens. Se förslagen som en målsättning. Man måste kunna leva upp till löftet av finsk inriktning.

-Förslaget har inte presenterat exakt antal över finskspråkiga medarbetare. Förslaget framhåller att rekryteringsgrunderna beräknas finnas.

-Enhetschef och utvecklingsledare fyller i om hur dialog med leverantör om samt frågor om kompetensförsörjning gällande finskspråkig kompetens har förts samt hur förvaltningen arbetar med frågan i dag.

-Behovet blir kanske gömt så att förvaltningen inte ser hela behovet.
Kompetensförsörjning: Om det finns för få med kompetensen (utbildning och kunskaper i finska) medför det utmaningar.

1. För få platser äldre får vänta på plats för länge. Färre väljer alternativet då de antingen inte vet om att finskspråkig verksamhet finns eller vågar inte lita på att man kan bli erbjuden en plats.

2. Inriktningen och kunskaper i finska ska ses som en merit. I stället för att ta personal av varandra.

5. Förslagets aktiviteter på finska

-Minoritetsrepresentanter kommenterar att förslaget innehåller kloka tankar om att vilja leverera generationsövergripande samarbeten. Dock verkar några av förslagen basera sig på gamla uppgifter och möjligheter.

-Enhetschef fyller i med att förvaltningen inte har kunnat ge leverantörer ett löfte, så kan inte ställa krav. Det de presenterat ska inte bara vara en bra idé utan att det ska kunna gå att verkställa. Samma frågor som minoriteten har ställdes till leverantören i dialogen med dem.

-Minoritetsrepresentant svarar på hur förutsättningarna för sverigefinska och finska föreningar ser ut för att samverka: Det finns möjligheter. Ganska många i Angered. Blå

stället vill erbjuda mer sverigefinskt och vänskapskafé samt att vara volontär är möjligheter. Det finns seniorer som vill och kan besöka äldreomsorgen. Förslag att ta upp detta som tema på den kommunala finskspråkiga mötesplatsaktiviteten på Seniorhörnan i Angered. Utvecklingsledare fyller i att planer på detta finns via en verksamhetsutvecklare och en medarbetare vid hälsofrämjande och förebyggande verksamhet. Finska föreningar har tidigare besökt äldreomsorgen, så det är ett välkommet förslag och viktigt med koordinering och stöd för det praktiska.

6. Hur ser tidsplanen ut?

-Om de har lediga platser i dag, efter formellt beslut, kan ställa om relativt snabbt. Vilket i praktiken bör betyda inom loppet av några månader. Det finns dock ingen garanti. Förslaget nämner möjlighet att skala upp som om behov finns kan fler platser, totalt 18 erbjudas.

7. Vad är chanserna för att förslaget går igenom och kunna genomdriva det här? Hur följs det upp om det visar sig att den nationella minoriteten / hyresgäster inte är nöjda med den finskspråkiga servicen?

-Tjänstepersoner kan inte spekulera i vad nämndens beslut kommer att bli. Dialogens anteckningar samt av rådet tidigare tillhandahållet underlag bifogas till nämnden.

-Det som erbjuds ska vara liknande de verksamheter på finska som redan erbjuds. Kontrakt och uppföljning har enligt enhetschef ett ansvar att följa upp på samma sätt som annan verksamhet. Vi kan inte bryta avtal.

-Ramavtal gäller till 2028. Vill kravställa inom ramavtalet.

-Finska är inte ett krav vi ställer inom avtalet. Kravställt skulle det vara ett avtalsbrott, om man inte levererar.

-Förslaget skulle tillföra 9st nya platser då de har fria platser. Dialogen kommer fram till att det kunde vara viktigt att ordna att det är några stycken som flyttar in samtidigt, så att man inte känner sig ensam. Viktigt också utifrån möjligheterna till att prata finska med andra hyresgäster.

-Genom processen förstår nu fler (leverantörer och fler inom förvaltningen) att behovet finns.

8. När börjar man förbereda nya ramavtal och strategiska vägval. Är finskan ett krav man kommer att ställa längre fram med tanke på att Göteborg ingår i förvaltningsområdet för finska?

-Dialog om detta alternativ tillgodoser behovet. En iakttagelse är att det är inte endast är en fråga om behov, utan en rättighetslagstiftning. Kan finskan ställas som ett krav och uppföljning utformas enligt det?

-I nuläget är förslaget om privata leverantörer snabbare för att leverera på verksamhet som motsvarar behov.

- Det poängteras i dialogen att det är viktigt att i stället för "kan" tänka "ska", utifrån lagstiftning. Tänkt att man ska kunna klara inom kommunal drift. Jättebra att se över olika alternativ.

9. Huvudsyftet är att inhämta den nationella minoritetens synpunkter och möjliggöra inflytande inför beslut

Dialogen konstaterar att förslaget är inte väldigt konkret.

Enhetschef repeterar och summerar:

-9 platser som kan utökas till 18, i Angered.

-De har en plan och ett förslag.

10. Vad tycker minoriteten om förslaget?

-Det känns som bättre än ingenting.

-Bra möjligheter - en ytterligare möjlighet för att få finskspråkiga platser.

-Vad kan kommunen kräva av privata? Kan ju fungera till och med bättre.

-Ett bra försök. Finns alltid möjligheter att utveckla sedan.

11. Dialog om arbetsgång och återrapportering till nämnd och tjänsteutlåtande

-Förvaltningen ska återkoppla till nämnden. Preliminär tidtabell för detta är februari. Direktör har informerat löpande. Underlag från rådet och minnesanteckningar från dialogen läggs som bilaga.

-Fler leverantörer kan välja att starta upp finskspråkig verksamhet.

-Nämnden vill ta fram platser snabbare.

-Enhetschef förklarar undantag: Det blir inte ett stopp. Fördelar till kommunala boenden då vid behov av finska ska man erbjudas det.

-Viktigt att koordinera med boendesamordning. Så att en startgrupp av några hyresgäster flyttar in samtidigt.

-Rekrytering: Det är positivt för leverantörer att visa sig i detta sammanhang. Processen har beskrivit och på så sätt synliggjort behovet. Alla leverantörer känner till detta.

-Process framåt: Hur troligt att det går igenom hos nämnden? Längre velat öka finskspråkiga platser. Nämnden givit återuppdrag till förvaltningen. Tjänstepersoner kan inte spekulera i vad nämndens beslut landar i, utan inväntar beslut.

12. Enhetschef sammanfattar dialog

1. Kan vara värt att prova.
 2. Hög målsättning. Majoriteten ska (inte kan) erbjuda.
 3. Språk, personal är det viktigaste.
 4. Finska timmen besöks av 60 – drygt 80 personer. Behovet kan vara större än vad statistiken visar. Kan också få mer syn på detta ifall ny verksamhet startar.
 5. Mer konkret tidsplan fastställs efter beslut. Viktigt för boendesamordningen att veta och förbereda det praktiska.
 6. De finskspråkiga enheterna upplevs via minoritetens verksamhetsbesök som bra och välfungerande. Bra att krav och önskemål, rättigheter och språk beaktas. Svårigheter med att få in personal med rätt språklig kompetens vid sjukdom eller sjukskrivningar lyfts av minoriteten.
- Enhetschefen informerar om språk och att ny fråga om svenska språket införts i brukarenkät. Enhetschef kommenterar utifrån brukarenkäten hur upplevd kompetens hör ihop med språkförmåga och att det vore rimligt att samma gäller för finska språket.
- Undertecknad skickar anteckningar till rådets koordinator som vidarebefordrar till Göteborgs stads råd för den sverigefinska minoriteten för återkoppling och uppföljning.
- Nationell minoritet framför att det finns behov av fler platser redan och det är troligt att behovet ökar. Därför anses det bäst med en kombination av privat och kommunalt, så att man kan prova det privata alternativet.

Bilagor till ärendet:

- Powerpoint om kulturkongruenta tjänster, rättigheter och statistik som presenterades för privata leverantörer
- Privat leverantörs plan för finskspråkig verksamhet (på svenska och på finska)
- Göteborgs stads råd för den sverigefinska minoritetens medskick inför framtagandet av dialogfrågor till privata leverantörer
- Dialogmötets anteckningar från 2025-01-07

Göteborg 2025-01-07

Anteckningar av Petra Palkio, utvecklingsledare

Justeras av Anna-Liisa Parkkinen och Robert Hjerdt